

Skriftlig innspill til scenekunstmeldingen med frist 22. mars 2019 fra Panta Rei Danstheater:

Hvem er vi

Panta Rei Danstheater (PRD) er et dansekompani med base i Oslo. Kompaniets signatur er forestillinger av høy kunstnerisk kvalitet som engasjerer på ulike plan og er tilgjengelige for et bredt publikum. Samtidig er PRD blant Norges ledende kompanier for undervisning i kreativ dans for barn og unge.

Panta Rei Danstheater har blitt et av dansekompaniene i Norge med størst publikumsbredde. I 2017 hadde PRD totalt 214 forestillinger og 24.370 publikummere. Kompaniet holdt 267 verksteder med 12.827 deltakere. (Tallene for 2018 er enda ikke klare)

1. Hva bidrar til å fremme produksjon og formidling i scenekunstheltet?

Gode forestillinger og prosjekter som viser sjangerbredden i Norsk scenekunst er viktig for å sikre formidling til et bredt publikum. Videre er det ingen hemmelighet at økte ressurser til produksjon og formidling vil sikre videre utvikling i et felt som har vært i stor utvikling de siste årene. Fordelingen av ressurser på tvers av institusjonene og det frie feltet er viktig å diskutere slik at en mulig synergieffekt, kompetanseutveksling og kunstutvikling kan tilrettelegges for der hele feltet sees under ett.

Panta Rei Danstheater har ved flere anledninger co-produsert med regionteatre som Teater Innlandet og Brageteatret. Samarbeidene har hatt fokus på kompetanseutveksling der institusjonenes ressurser knyttet til både produsentrollen, scenografi, kostyme og lys har kommet kompaniet til gode samt at PRD sin kompetanse knyttet til koreografiutvikling og formidling har kommet institusjonene til gode. Som eksempel samarbeidet Teater Innlandet og Panta Rei om prosjektet TILT i 2016 der en ny-produksjon, turné og formidlingsprosjekter inngikk. Prosjektet resulterte i at Teater Innlandet var det medlemmet i Norsk Teater- og Orkesterforening som hadde den 3. største prosentvise økningen av publikummere det året.

Regionteatrene sin spisskompetanse innen dans er begrenset og samarbeid med det frie feltet er derfor svært viktig i møtet med et stadig mer danseinteressert publikum. Dansevirkosmhetene innen det frie feltet på sin side har behov for økte produksjonsmidler og profesjonalisering innen prosjektledelse og produsentvirkosmhet. Samarbeid der aktøren fra det frie feltet har prosjekt- og produksjonslederansvaret i tett dialog med institusjonen er kostnadseffektivt, sikrer kunstnerisk utvikling, formidling og profesjonalisering av det frie feltet.

PRD har ved flere anledninger co-produsert med regionteatrene og bidratt med midler etter innvilgede søknader til Kulturrådet. Likevel er det ikke alltid at Kulturrådet innvilger midler til co-produksjoner som det er inngått intensjonsavtaler om. En egen støtteordning som sikrer co-produksjoner mellom det frie feltet og scenekunstinstitusjonene kan bidra positivt til å sikre flere co-produksjoner og samarbeid på tvers av det frie feltet og institusjonene. Finansiering fra en slik ny støtteordning kan f.eks. forutsette at teatrene bemidler 50% av produksjons- og formidlingskostnadene.

Vi mener videre at det er viktig å se kunstutvikling og formidlingen av den i sammenheng med hverandre. Den beste formidlingen har en kunstnerisk inngang. Det vil si at kunstnerne som er skapende og utøvende i et kunstprosjekt også bør inkluderes i den kreative prosessen med å etablere og gjennomføre de beste formidlingsstrategiene og prosjektene.

Vi ser ofte at både institusjonene og det frie feltet sender produsentene eller kommunikasjonsrådgiverne sine til seminarer og konferanser som omhandler formidling. Det er viktig at et fremtidsrettet arbeid med formidling også inkluderer kunstnerne. PRD har lang erfaring med å invitere samarbeidende kunstnere inn i formidlingsprosjekter. Det er ikke noe tradisjonelt markedsføringsverktøy i verden som kan måle seg med direkte møter mellom kunstnere og det publikummet man ønsker å nå. Som eksempel er korte koreografier skapt i samarbeid mellom lokale aktører og profesjonelle kunstnere fra PRD gode formidlingsprosjekter som sikrer et eierforhold til dansen og kompaniet under turné. Et større eierforhold til dans vil igjen sikre gode kunstopplevelser for publikum i møte med den profesjonelle dansen og våre forestillinger. I dag fins det ingen støtterordninger med fokus på utvikling av formidlingsstrategier og prosjekter der kunstnere er involvert. Dette må til for å kunne sikre at kunstutvikling og formidlingen av den blir sett i sammenheng med hverandre.

Et siste punkt vi mener Kulturdepartementet må se nærmere på er spørsmålet om kontinuitet knyttet til det frie feltet. Støtteordningene for fri scenekunst i Kulturrådet er godt drevet med en administrasjon som er imøtekommende og tilgjengelig for møter. Det vi mener mangler er støtteordninger som sikrer langsiktighet i det frie feltet. Midler som sikrer drift og administrasjon med et mål om profesjonelle og godt drevne organisasjoner mangler. Basisfinansieringen har vært vellykket, men mangler muligheten til å sikre virksomheter som enten ikke anses som «nyskapende» nok eller har eksistert i så lang tid at andre og nye krefter tilgodesees i tråd med et rettferdighetsprinsipp. Ved å etablere støtteordninger som sikrer profesjonalisering av det frie feltet med et mål om langsiktighet vil samfunnet nyte godt av yrkesaktive fagfolk med et mulighetsrom til å sikre kunnskapsoverføring fra et innovativt og kostnadseffektivt felt til både yngre kunstnere og institusjonene der det er relevant. Dette vil fremme produksjon og formidling av scenekunst i årene som kommer.

Under er en oppsummering av punktene over som kan fremme produksjon og formidling:

- Det er viktig å sikre sjangerbredde i scene- og dansekunstoffeltet.
- Fordelingen av ressurser på tvers av institusjonene og det frie feltet er viktig å diskutere og finne en bedre fordelingsnøkkel for.

- Samarbeid på tvers av frigruppemiljøet og institusjonene må legges til rette for i langt større grad og ivaretas.
- Formidling og innovasjon må belønnes og oppfordre til kunstnerisk deltagelse.
- Et fokus på profesjonalisering, kontinuitet og langsiktig tenkning for det frie feltet er viktig. Dette må bl.a. inkludere en støtteordning som beveger seg forbi rammene til Basisfinansieringen i Kulturrådet.
- Helhetstenkning i det frie feltet innen scene- og dansekunstheltet må i større grad belønnes.

2. Har du eksempler på vellykkede prosjekter eller tiltak som har fremmet nye typer samarbeid og økt visning av scenekunst?

I dag er Panta Rei Danseteaters virksomhet i store trekk finansiert gjennom midler fra Sparebankstiftelsen DNB. Kompaniet driver utstrakt produksjons- og turnévirkosmhet i tillegg til formidlingsprosjekter og et talentutviklingsprogram. En slik helhetstenkning rundt kunstnerisk virke fins det pr i dag ikke offentlige støtteordninger for. Midlene fra stiftelsen har imidlertid gitt PRD muligheten til å inngå samarbeid med offentlige finansierte institusjoner. Samarbeid som har resultert i økt visning av scenekunst og spesielt dans. Prosjektet TILT har som tidligere nevnt økt visning av dans i både Innlandet og Buskerud. Disse prosjektene har vært vellykkede fordi det har vært tett dialog mellom regionteatrene og PRD i utviklingen av skreddersydde regionale/lokale prosjekter, produksjon og turné. Denne helhetlige måten å samarbeide på er ny i norsk sammenheng og gjort mulig gjennom midler fra Sparebankstiftelsen DNB. Denne modellen er også unik i internasjonal sammenheng og kan vise Norge som et foregangsland i samarbeidet på tvers av institusjon og frigrupper.

Samarbeidene viser at det er mulig å skape et større publikum for dans. Prosjektene viser at samarbeid på tvers av institusjon og frigruppe med et mål om å bevege seg forbi scenekunstens mange ekkokamre kan nå nye publikumsgrupper, også utenfor de store byene. Se lenke for en oversikt over prosjektene som har blitt gjennomført i perioden 2015-2018 der også flere samarbeid med andre aktører har inngått: <http://www.pantareidanseteater.com/tilt>

Hvis regjeringen ønsker å se scenekunstheltet videreutvikle seg gjennom nye og innovative samarbeid må nye støtteordninger eller omstrukturering av eksisterende midler følge, og helhetlig tenkning sammen med innovasjon belønnes. I dag er virkeligheten den at vi i PRD tvert i mot opplever at vi blir «straffet» for en slik helhetlig tenkning grunnet den siloorganisering som støtteordningene medfører.

Panta Rei Danseteater har samarbeidet med en rekke etablerte institusjoner. Vi har sett flere eksempler på at slike institusjoner i større grad blir belønnet av bevilgende myndigheter for den innovasjonen vi som frittstående dansekompani har tilført institusjonen gjennom samarbeidet. Det er selvfølgelig flott at institusjonene ser

verdien av innovasjonen og samarbeid med det frie dansefeltet, men det framstår som urimelig at ikke også vi som har stått for innovasjonen, tilgodeses økonomisk. Et

slikt resultat av hardt arbeid gir ikke inspirasjon til ytterligere innovasjon. Følgelig blir vårt råd å endre strukturene i både de statlige og regionale støtteordningene slik at det frie feltet i større grad likestilles med institusjonene og slik sikrer et sunt og levedyktig norsk scenekunsthiv der virksomheter som bidrar til innovasjon belønnes og anerkjennes. Da vil man sikre langsiktige strategier for økt visning av scenekunst på tvers av institusjon og det frie feltet.

3. Hvilke strukturelle utfordringer finnes i dag på scenekunstheltet. Gi eksempler?

De strukturelle utfordringene er som beskrevet over knyttet til silotenkning i de eksisterende støtteordningene og en mangel på langsiktig tenkning og kontinuitet i det frie feltet.

Et eksempel er utfordringen knyttet til at PRDs hovedfinansieringskilde er en privat aktør som kun kan finansiere prosjekter og ikke drift. PRD er en innovativ organisasjon med stor etterspørsel både nasjonalt og internasjonalt, både med hensyn til produksjon og formidling. Det er en utfordring for kompaniet at driften er usikker. Dette vanskeliggjør langsiktig tenkning og strategier. Langt flere mennesker vil få nytte godt av både eksisterende prosjekter og nyvinninger hvis kompaniet hadde en mulighet til å gi produksjon, prosjekter og formidling større fokus og konsentrasjon. Store deler av arbeidet vårt går med til søknadsskriving og kontinuerlig strategiarbeid for å sikre det neste prosjektet. Arbeidet bærer preg av hånd-til-munn uten muligheter til å høste av egen innovasjon i et langsiktig perspektiv. Dette er igjen uheldig for den norske befolkningen som i langt større grad vil kunne ha glede av vår spisskompetanse og virkelyst hvis driften var sikret slik at gjennomføring av prosjekter og aktiviteter stod i høysetet. Vi vil da kunne sikre at PRD selv kan høste av egen innovasjon isteden for å se strategier og prosjekter videreføres av andre institusjoner.

Et annet eksempel på utfordringer knyttet til mangel på driftsmidler er i samarbeidsprosjekter med det internasjonale dansekunstheltet. Vi har samarbeidet med land som bl.a. Litauen og Romania. Disse landene er sett på som mer ressursvake enn Norge. Likevel ser vi at disse landenes strukturer for finansiering av drift sikrer samarbeidene. Det er et paradoks i dagens globale samfunn der Norge i langt større grad burde ha muligheten til å drifte internasjonalt ledende scenekunstorganisasjoner -også i det frie feltet.

Silotenkningen i støtteordningene skaper også utfordringer knyttet til helhetlige og sunne scenekunstorganisasjoner. Det er f.eks. pr i dag ikke mulig å diskutere kunstutvikling og utradisjonelle formidlingsformer i samme søknad. PRDs ønske om å både produsere forestillinger, drive prosjekter for lokalbefolkningen under turné, ha et fokus på talentutvikling og kunnskapsdeling med dansekunstheltet i tillegg til en sunn og profesjonalisert administrasjon er vanskelig med de offentlige støtteordningene som pr i dag er tilgjengelig for oss.

4. Hvilke tiltak må til for at disse utfordringene kan løses?

En mer helhetlig tenkning knyttet til scenekunstheltet på tvers av institusjonene og det frie feltet er en inngang til å finne løsninger. Hvordan kan det oppmuntres til å samarbeide på tvers? Kan institusjonene oppfordres til å inkludere det frie feltet i større grad. Kan det frie feltet oppmuntres til å se seg selv i lys av målsettinger og publikummet til et regionteater?

En inngang til å løse noen av de strukturelle utfordringene med tanke på helhetstenkning er som tidligere nevnt å sikre finansiering av drift for det frie feltet og dermed gi gruppene rom til å konsentrere seg om innhold og aktiviteter. Da sikres også profesjonalisering av et felt som lenge har lidd under marginalisering og nedprioritering.